

21.3.2024

MUNKADOKUMENTUM

az (EU) 2016/1139, az (EU) 2018/973 és az (EU) 2019/472 rendeletnek a halászati lehetőségek meghatározására irányadó célértékek tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, COM(2023) 771, 2023.12.6.

Halászati Bizottság

Előadó: Pierre Karleskind

Az árnyékelőadók 2024. február 29-i ülésén úgy határoztak, hogy az elnök összeállít egy munkadokumentumot, hogy a bizottság által a 9. jogalkotási ciklusban végzett munka a 10. jogalkotási ciklusban is folytatódhasson, ha az Elnökök Értekezlete úgy határoz¹.

Az Európai Bizottság 2023. december 6-án elfogadta az (EU) 2016/1139, az (EU) 2018/973 és az (EU) 2019/472 rendeletnek a halászati lehetőségek meghatározására irányadó célértékek tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatát.

Indítványozta, hogy bizonyos (a Balti-tengerre, az Északi-tengerre és a nyugati vizekre vonatkozó) többéves tervekben hagyják el az „5%-os szabályt”, azaz az (EU) 2016/1139² és az (EU) 2018/973 rendelet³ 4. cikkének (6) bekezdését, valamint az (EU) 2019/472 rendelet⁴ 4. cikkének (7) bekezdését.

E cikkek azonos rendelkezést tartalmaznak, amelynek szövege a következő⁵: „*A halászati lehetőségeket minden esetben úgy kell meghatározni, hogy azok biztosítsák, hogy a szaporodóképes állomány biomasszájának szintje kevesebb mint 5%-os valószínűséggel csökkenjen a B_{lim} alá⁶.*”

Összefoglalva, ez az „5 %-os szabály” a többéves tervekben szerepel azon átfogó szabályrendszer részeként, amely célkitűzéseket és intézkedéseket határoz meg annak érdekében, hogy a tengermedencék szintjén legyen biztosítható a bizonyos állományokkal való hosszú távú gazdálkodás, illetve egyes halászati tevékenységek hosszú távú irányítása. A Bizottság érvelése szerint a szabály bizonyos – egy adott halállomány állapotával és a biomassza alakulására vonatkozó rövid távú előrejelzéssel kapcsolatos – körülmények között azonban olyan helyzetet eredményezhet, amely nem egyeztethető össze a többéves tervek egyéb szabályaival, különösen a meghozandó egyéb védintézkedésekkel.

A javaslattal kapcsolatos eljárással összefüggő aggályok

¹ Lásd: eljárási szabályzat 240. cikk („befejezetlen ügyek”).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1139 rendelete (2016. július 6.) a közönséges tőkehal, a hering és a spratt balti-tengeri állományaira és a halászatokra vonatkozó többéves terv létrehozásáról, a 2187/2005/EK tanácsi rendelet módosításáról és az 1098/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 191., 2016.7.15., 1. o., <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1139/2020-12-01>).

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/973 rendelete (2018. július 4.) az Északi-tenger tengerfenéken élő állományaira és azok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról, a kirakodási kötelezettség Északi-tengeren történő végrehajtásának részletes meghatározásáról, valamint a 676/2007/EK és az 1342/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 179., 2018.7.16., 1. o., <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/973/2019-08-14>).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/472 rendelete (2019. március 19.) a nyugati vizekben és a szomszédos vizekben halászott állományokra és az ezen állományok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról, az (EU) 2016/1139 és az (EU) 2018/973 rendelet módosításáról, valamint a 811/2004/EK, a 2166/2005/EK, a 388/2006/EK, az 509/2007/EK és az 1300/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 83., 2019.3.25., 1. o., <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/472/2019-08-14>).

⁵ Lásd például az (EU) 2019/472 rendelet 4. cikkének (7) bekezdését.

⁶ A „ B_{lim} ” fogalmának meghatározása: „*a rendelkezésre álló legjobb tudományos szakvéleményben, különösen az ICES által megadott, a szaporodóképes állomány biomasszájára vonatkozó azon referenciapont, amely alatt a reprodukciós kapacitás csökkenhet*”, lásd például az (EU) 2016/1139 rendelet 2. cikkének 8. pontját.

– Előterjesztés a bizottság elé

A Bizottság a Halászati Bizottság 2023. december 7-i ülésén, kevesebb mint 24 órával a közzététel után terjesztette elő a javaslatot. A Halászati Bizottság tagjainak egyszerűen nem volt idejük arra, hogy értékeljék, megértsék a javaslatot, illetve kérdésekkel készüljenek a Bizottság általi előterjesztésre.

– A Tanács sürgősségi eljárásra irányuló kérelme

A Tanács 2023. december 20-án megállapodott a megbízatásról, és úgy határozott, hogy a Parlament sürgősségi eljárást alkalmazva hagyja jóvá a Tanács által a javaslaton végrehajtott módosításokat. Ezt követően a Parlamentet 2024 január 4-én értesítették erről a kérelemről. Mivel az eljárási szabályzat előírja, hogy egy ilyen kérelemről a legközelebbi plenáris ülésen kell szavazni, a Halászati Bizottságban nem lehetett megfelelő vitát szervezni. 2024. január 16-án a kérelmet szavazásra bocsátották és elutasították.

Számos képviselő fontosnak tartotta, hogy vegyék figyelembe az érdekelt felek véleményét, és hogy legyen elegendő idő a javaslat halászokat, különösen a kisüzemi halászokat és a rekreációs halászokat érintő gyakorlati vonatkozásainak megértéséhez. A képviselők ezenkívül sajnálatosnak tartották, hogy ez az eljárás megakadályozza őket abban, hogy figyelembe vegyék a Bizottság által indított és 2024. január 31-én befejeződött nyilvános konzultáció keretében érkezett visszajelzéseket.

Megállapítható, hogy a sürgősségi eljárásra irányuló kérelmekkel kapcsolatos határozat meghozatala előtt kívánatos lett volna, hogy az intézmények között további párbeszédre és konzultációkra kerüljön sor. A jó együttműködés szellemében a hatékonyabb párbeszéd és együttműködés jobb megértést eredményezett volna, és megnyitotta volna az utat, hogy konstruktívabb munka jöhessen létre az intézmények között ebben a kérdésben.

– Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció és az EGSZB véleménye

A Bizottság *a javaslat elfogadását követően* nyilvános konzultációt indított, amely 2024. január 31-ig tartott. A konzultáció következtetéseit 2024. február 15-én levél formájában továbbították a Parlamentnek.

A nyilvános konzultációra⁷ beérkezett válaszok alapján megállapítható, hogy a halászati és feldolgozó ágazatot képviselő három válaszadó támogatta a Bizottság javaslatát, míg a fennmaradó 20 válaszadó nem támogatta a javaslatot, és sokan arra kérték a Bizottságot, hogy vonja vissza a javaslatot. A Balti-tengeri Tanácsadó Testület tagságának körében is hasonló arányban oszlanak meg a vélemények. A nem kormányzati szervezeteket/környezetvédelmi szervezeteket képviselő válaszadók úgy vélték, hogy az „5 %-os szabály” elhagyása helyett a rendelkezést kellene módosítani, hogy egyértelműbb és szigorúbb szabályokat lehessen létrehozni. Ezenkívül sajnálatukat fejezték ki amiatt, hogy a javaslatot nem kísérte átfogó hatásvizsgálat.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2024. január 17-én fogadta el kötelező

⁷ Lásd a Bizottság „Ossza meg velünk véleményét!” weboldalát: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14057-Fisheries-correction-to-multiannual-plans/feedback_hu?p_id=32435157&page=2

véleményét, amelyben támogatja a Bizottság javaslatát⁸.

A javaslat tartalmával kapcsolatos aggályok és kérdések

– Az „5%-os szabály” célja

A többéves tervek célkitűzéseket és intézkedéseket határoznak meg annak érdekében, hogy a tengermédecék szintjén legyen biztosítható a bizonyos állományokkal való hosszú távú gazdálkodás, illetve egyes halászati tevékenységek hosszú távú irányítása, beleértve szükség esetén a korrekciós intézkedéseket és a biztosítékokat is. Emellett a többéves tervek rugalmasságot biztosítanak azért, hogy lehetővé tegyék, hogy a halászati lehetőségek az ICES szakvéleményén alapuló tartományon belül kerüljenek meghatározásra.

Az „5 %-os szabály” célja az volt, hogy megóvják azokat az állományokat, amelyek állapota olyan rossz, hogy a halászati gazdálkodás szempontjából sürgős lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy ezen állományok állapota ne romoljon még tovább. A Bizottságnak tovább kell pontosítania a 4. cikk (6) bekezdésének és a 4. cikk (7) bekezdésének a vonatkozó többéves tervből való törlésével kapcsolatos javaslatát és az alapul szolgáló célkitűzéseket annak teljes megértése érdekében, hogy az állományok helyreállítását támogató intézkedéseket milyen más módon kell végrehajtani.

– Társadalmi-gazdasági vonatkozások

A Bizottság érvelése szerint az „5%-os szabály” alkalmazása olyan helyzetet eredményezhet, amely nem egyeztethető össze a többéves terveknek a halászati lehetőségek meghatározására irányadó egyéb szabályaival, és súlyos társadalmi-gazdasági következményekkel járhat.

A közös halászati politika előírja, hogy figyelembe kell vennünk a fenntarthatóság mindhárom (azaz környezeti, gazdasági és társadalmi) pillérét. Egyrészt ez az „5%-os szabály” a TAC volatilitásának további tényezője lehet, és akadályozhatja a halászati ágazatnak a jövőt érintő beruházási és tervezési képességét. Másrészt, ahogy a stockholmi egyetem is megállapította, a fenntarthatatlan magas kvóták következménye „hosszabb távon a halállományok kimerülése és a halászok szerény jövedelme”⁹.

– Egyenlő versenyfeltételek

Szem előtt kell tartanunk **az egyenlő versenyfeltételek kérdését** is. A harmadik országokkal, például Norvégiával és az Egyesült Királysággal a közös állományok halászatának korlátozásával kapcsolatban folytatott együttműködés elengedhetetlen ahhoz, hogy az intézkedések elegendőek és hatékonyak legyenek. Megállapítható, hogy az EU-nak nagyobb esélye van harmadik országokkal az 5. cikkhez kapcsolódó hatékony intézkedések elérésére

⁸ <https://www.eesc.europa.eu/hu/our-work/opinions-information-reports/opinions/targets-fixing-fishing-opportunities>

⁹ <https://www.su.se/stockholm-university-baltic-sea-centre/news/the-commission-wants-to-remove-the-5-rule-for-baltic-sea-fisheries-1.697370#:~:text=Paragraph%204.6%20and%20the%20%225,the%20collapse%20of%20fish%20stocks>

érdekében történő konstruktív együttműködésre, mint a 4. cikk (6) vagy (7) bekezdésében előírt teljes tilalom bevezetésére.

– **Hatásvizsgálat**

Aggodalomra ad okot, hogy a javaslat Bizottság általi elfogadása előtt nem készült hatásvizsgálat, és hogy nem kértek tudományos értékelést például az ICES-től a biztosíték törlésének a halállományokra gyakorolt következményeiről.

Egy ilyen hatásvizsgálatnak figyelembe kell vennie az egyenlő versenyfeltételek fenntartásának fontosságát is, különösen az olyan harmadik országokkal való kapcsolataink tekintetében, mint Norvégia és az Egyesült Királyság.

– **Egyéb biztosítékok**

A Bizottság és egyes érdekelt felek úgy vélik, hogy a többéves tervek egyéb – például a vonatkozó többéves tervek 5., 7. és 8. cikkében foglalt – elemei elegendőek a halállományok védelméhez. Ezek a cikkek a korrekciós intézkedések és biztosítékok széles körét tartalmazzák, amelyeket a tagállamok alkalmazhatnak például a halászati tevékenységek meghatározott időre történő leállítására vagy a holt zónák oxigénszintjének növelésére.

E tekintetben fontos, hogy a Bizottság további magyarázatot adjon az „5%-os szabály” (a többéves tervek 4. cikkének (6) bekezdése, illetve 4. cikkének (7) bekezdése) és a többi biztosíték (a vonatkozó többéves tervek 5., 7. és 8. cikke) közötti kapcsolatáról, különösen annak fényében, hogy ezek az egyéb biztosítékok csak akkor alkalmazandók, ha az állomány már a B_{lim} érték alá csökken. Megállapítható, hogy a rendelkezések javasolt törlése ezért ellentétes lehet az elővigyázatosság elvével, amely az uniós jogszabályok egyik alappillére, valamint a fenntarthatóság fogalmával, amely révén megelőzhető a későbbi környezeti és gazdasági költségek.

– **A teljes kifogható mennyiségekről szóló tárgyalások hatása**

A jövő évi teljes kifogható mennyiségekről és kvótákról szóló tárgyalások idén ősszel kezdődnek. Ha a három többéves terv felülvizsgálata addigra nem fejeződik be, megismétlődhet a tavalyi helyzet. Néhány képviselő kiemeli, hogy az ICES tavalyi, a Balti-tenger középső részén élő heringre és a Skagerrak vizeiben élő nyelvhalra vonatkozó tudományos szakvéleménye hivatkozott az „5%-os szabályra”, de semmiképpen sem javasolta a célzott halászat megszüntetését. Nem szabad megfelelkezni arról, hogy a halászati lehetőségekről szóló valamennyi megállapodás **az ICES tudományos szakvéleményén alapul**, függetlenül attól, hogy ezt a szabályt eltörlik-e vagy sem.

A további munkával kapcsolatos megfontolások

Egyértelműen fontos, hogy ahhoz, hogy e javaslat tekintetében előrelépés történjen, a javaslat következményeit illetően további információkra és pontosításokra van szükség.

A stabilitás, a kiszámíthatóság és a fenntarthatóság egyaránt nagyon fontos halászaink számára, hogy tevékenységük mind környezet, mind gazdasági szempontból fenntartható legyen. Ezért fontos lenne a kérdéssel kapcsolatban mérlegelni egy átfogóbb megközelítés

alkalmazását, beleértve a javaslatban meghatározott célkitűzések eléréséhez szükséges alternatív lehetőségek megvizsgálását.

Ezek az alternatív lehetőségek magukban foglalhatják a többéves tervek átfogóbb felülvizsgálatát, vagy a halászati lehetőségek meghatározásának szélesebb körű felülvizsgálatát, például a többéves kvóták alkalmazását. Tekintettel arra, hogy a javaslat csak olyan problémákat kíván kezelni, amelyek bizonyos körülmények között fordulhatnak elő, érdemes lenne megfontolni olyan lehetőségeket, amelyek az egyszerű törlés helyett kifejezetten ezekre a körülményekre vonatkoznak.

Érdemes megjegyezni, hogy az e rendeletre irányuló javaslatot a Bizottság azt követően terjesztette elő, hogy a Tanács úgy határozott, hogy figyelmen kívül hagyja az „5%-os” szabályt, ami a Parlament és a Tanács egyik rendeletének megsértéséhez vezetett.

A Halászati Bizottság feladata lesz, hogy az új megbízatás keretében megvizsgálja a Bizottságtól és az összes érintett féltől kapott további magyarázatokat és visszajelzéseket, és a Parlament eljárási szabályzatával összhangban mérlegelje, hogy milyen eljárás lenne a legmegfelelőbb ennek az ügynek a kapcsán.